

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus I. De Pœnitentiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

supposito superius concedi Archi-Episcopis potestatem procedendi non tantum, quando contingunt, dum visitat provinciam, si ejus jurisdicção impediatur, sed etiam extra visitationem, etiam, si non

impediant ejus jurisdictionem, intelligitamen si superior immediatus in hoc secundo casu negligens sit, ut notat Quatanta in Summa Bullarum n. 14.

QUÆSTIO XXXVIII.

IN TIT. XXXVIII. DE POENITENTIIS ET REMISSIONIBUS.

1410

Ost pœnas fori externi de quibus præcedenti titulo agitur, hic tractatur de pœnis fori interni, quæ per nomen *pœnitentiæ* significantur. Per *remissiones* autem intelligitur condonatio satisfactionis, seu pœnæ temporalis per applicationem meritorum Christi, & Sanctorum, quæ alio nomine *indulgentiæ* vocantur, juxta c. *quod autem*. h. t. & c. *indulgentiæ* eod. in 6.

ARTICULUS I.

De Pœnitentiis.

1411

Nomen *pœnitentiæ* generaliter, spectato vocis usu, dicitur prioris sententiæ, vel consilii mutatio, & conversio; hinc generaliter *pœnitere* dicitur, qui mallet fecisse, quod omisit, & omisit, quod fecit, sive bonum, sive malum, ut notat Zoësius hic n. 1. Non est de ratione pœnitentiæ generaliter acceptæ, ut contingat *cum dolore* (nam etiam Beati pœnitent de peccatis in statu viæ commissis, de quo V. c. *Incommutabilis* 22. q. 4.) secus est in viatoribus, qui non solum, dum rectè pœnitent, nolunt peccare deinceps, sed etiam peccasse dolent. Et sic intelligendus venit D. August. relatus in c. *pœnitentiæ* 4. de pœnit. dist. 3. ibi: *pœnitentiæ est quadam dolentis vindicta*, puniens in se, quod dolet commississe. Sed nec est de ratione pœnitentiæ, prout exigitur in Viatoribus, ne semel commissâ, iterum committant, licet petat propositum, seu intentionem illa amplius non committendi, quo sensu accipiendus est D. Ambrosius relatus in c. *quæcumque tempus*, 39. de pœnit. dist. 1. & c.

1. ac 6. eod. dist. 3. dicens: *pœnitentiæ agere, esse, præterita mala plangere, & plangenda non committere*, intellige quoad propositum & intentionem.

Cœterum *pœnitentiæ* quandoque sumitur pro virtute speciali, cujus proprium est tendere per suos actus in bonum deletionis peccati propter honestatem, quæ reperitur in quolibet actu honestè detestante peccatum (de qua multa diximus in tractatu Theologico de virtute pœnitentiæ) quandoque pro ipso Sacramento pœnitentiæ, ut colligitur ex c. *quod in te* 11. h. t. ibi: in illo enim verbo, *per quod pœnitentiæ morientibus non negamus*; viaticum etiam, quod verè pœnitentibus exhibetur intelligi volumus, ut nec ipsum decedentibus denegetur: quandoque demum sumitur pro pœna, seu vindicta, sive sponte suscepta, sive per Sacerdotem imposta in satisfactionem peccatorum. Pœnitentiæ postremo modo accepta, alia est *publica*, quæ propter peccata publica, publicè commissâ, imponitur, ut eo exemplo alii deterrantur, qui publicè peccare non erubescunt, quo sensu intelligendum venit c. 1. h. t. dicens: manifesta peccata non esse occultâ correctione purganda; alia *privata*, seu secreta, quæ nec solennis, nec publica est, sed privatim peragitur, vel suscipitur, & imponitur etiam pro gravibus, sed occultis, ut dicitur c. *quæ situm*. 3. h. t.

Not. autem 1. publicam pœnitentiæ aliam esse *solemnem*, aliam *non solemnem*. *Publica solemnem* est, quæ præscripta est in Concilio Agathensi, quod habetur c. *pœnitentes*, & c. *In capite* dist. 50. & tam in impositione, quàm liberatione, fiebat cum certis ritibus, & solemnitatibus; quæ autem fiebat sine illis solemnitatibus jure præscri-

scriptis, publicè tamen, & in facie Ecclesiæ, erat pœnitentiæ publicæ, sed non solemnis. Not. 2. publicam pœnitentiæm solemnem imponi potuisse solum ab Episcopis, ut dicitur cit. c. pœnitentes. Dist. 50. non solemnem autem etiam à Sacerdote. Quando autem pœnitentiæ publicæ imponenda sit? V. Trident. Sess. 24. c. 8. Huc etiam pertinent canones pœnitentiales in fine Decreti, iussu Gregorii XIII. editi; nec sunt aliud, quàm quædam regulæ directivæ ad pœnitentiæ imponendas. Sed adverte istos canones jam venisse in defectu ordinem, & in earum locum successisse Remissiones, seu indulgentias; his præmissis:

§. 1.

De Sacramento pœnitentiæ.

1414 **N**on agimus hic de partibus Sacramenti pœnitentiæ, vel ejus materia, & forma, qualiter nimirum contritio, confessio, & satisfactio instituenda sit; de his enim (cùm potissimum tangant forum conscientiæ) ex professo tractavimus in Theologia, tam morali, quàm Scholastica; ea solum breviter relaturi, quæ hoc, & aliis titulis de hoc Sacramento memorantur. Quare not. 1. peccatum actuale aliud esse mortale, sic dictum, quia præsentem animæ mortem adfert (de quo V. c. *Unum Oratorium* dist. 25.) aliud veniale, sic appellatum, quia illi facile tribuitur venia, v. g. per asperisionem aquæ benedictæ: c. *aquam*, dist. 3. de consecrat. vel orationem Dominicam c. *de quotidianis* dist. 3. de pœnit. Hinc venialia non sunt materia necessaria confessionis Sacramentalis, sed multis aliis modis expiari possunt, ut dicitur in Trident. Sess. 14. c. 5. eodem tamen attestante, utiliter ea Confessione, & Sacramento subijci.

1415 Not. 2. quando in c. *perfecta*, dist. 3. de pœnit. dicitur: *Contritionem in corde, confessionem in ore, & totam humilitatem* (seu satisfactioem) *in opere, esse perfectam, & frugiferam pœnitentiæm*, rextum intelligi, prout exponitur in concilio Florent. in Instruct. Armenorum; & Trid. Sess. 14. dicente: *tres illos actus* (Contritionem, confessionem, & satisfactioem) *esse quasi materiam sacramenti pœnitentiæ, ac DEI institutione ad integritatem Sacramenti, & plenam, perfectamque peccatorum remissionem requiri*, ut dicitur Tom. V.

c. 5. Dicuntur autem quasi materia, non quia non habent veram rationem materiæ in dicto Sacramento; sed quia non sunt talis materia, quæ extrinsecus adhiberi solet, ut aqua in baptismo, Chrisma in Confirmatione, panis cum vino in Eucharistia; ita Zoësius h. t. §. 2. n. 4. ex gloss. in cit. c. *perfecta*. & c. 1. 2. & 3. dist. 1. de pœnitentiæ.

An autem satisfactio sit pars essentialis, 1416 & contritio, seu dolor debeat esse universalis? consequenter dari possit Sacramentum pœnitentiæ validum, & informe defectu talis doloris? exposuimus in tractatu Theologico de Sacram. pœnit. amplexi sententiam, tamquam probabiliorē, quæ docet satisfactioem pertinere ad solam integritatem; dolorem *universalem* ad essentialiam Sacramenti pœnitentiæ: quo posito. Not. 3. cùm in c. *quem pœnitet* dist. 1. de pœnit. dicitur, *confessionem ore* (hoc est verbis ore prolatis) *faciendam* (ex quo Zoësius hic n. 1. infert, *non esse faciendam per Scripturam vel nuntium*) intellige sic, ut non fiat absenti ab absente; coeterum si pœnitens Sacerdoti præsens sua peccata in scripto legenda tradat, & de his, quæ inibi legerit, se accuset cum dolore, ac proposito debito, nihil invalidè, vel illicitè agitur, si semel præsens absolutionem suscipiat.

Not. 4. ex Vallengi h. t. §. 5. n. 1. Con- 1417 tritionem, seu dolorem peccati commissi esse necessarium ad salutem necessitate præcepti simul, & medii, prout colligitur ex Trident. Sess. 6. c. 14. & Sess. 14. c. 4. ubi definit, *contritionem omni tempore suisse necessariam peccatori ad justificationem*, indicante simul se loqui de utraque necessitate, ex illo Luca 13. *nisi pœnitentiæm habueritis, omnes simul peribitis*, quod tamen intellige *juxta hanc providentiæm*; Nam DEUS homini peccatum absolute remittere potest, sine omni actu hominis, ut hic suppono ex tractatu Theologico de pœnitentiæ. Cùm autem præceptum contritionis, sicut etiam confessionis, sit affirmativum (nam directè intendit positionem actus) licet consultissimum sit, statim commissio crimine confiteri, non obligat semper, & pro semper, sic, ut statim post commissum peccatum confiteri sit sub obligatione gravi, sic Vallengi cit. n. 2. alias non esset præceptum affirmativum. Not. 5. quando in c. 2. de furtis videtur dici, etiam Diacono posse fieri confessionem, præsertim cùm Gloss. ibid. dicat, *valere confessio-*
nem

nem in necessitate factam etiam Laico; ibi non esse sermonem de confessione Sacramentali per ordinem ad accipiendam absolutionem à peccatis ab eodem (cùm tales potestate clavium careant à Christo datà solis sacerdotibus) sed solum de confessione ad indicandum desiderium confessionis sacramentalis, quod externè manifestatum sufficit in necessitate ad absolutionem impertiendam illi à sacerdote, licet superveniat ægro signum aliud edere impotenti. Neque alium sensum habent textus, quos allegat Gloss. cit. ex c. quem poenitet. §. quare. Dist. 1. de poenit. & c. qui vult confiteri, ibid. dist. 6. ubi Augustinus, seu auctor libri de vera, & falsa poenitentia sic ait: tanta vis confessionis est, ut si deceat sacerdos, confiteatur proximo, id est laico, ut colligitur ex verbis sequentibus. Nam hoc non intelligitur de confessione Sacramentali, propter rationem supr. datam; sed solum humili manifestatione suæ dolorosæ mentis. Deinde intelligi possunt de confessione, quâ etiam laico manifestet culpas suas per ordinem ad satisfaciendum damno alius causato, quo collimare videtur c. 2. de furtis, & insinuat Zoësius h. t. n. 3. vel in ordine ad aliam spiritualem utilitatem, qualis est, si testimonium habeat, quod decedat poenitens, quod alias non haberet, si solum foret verè contritus corde, nisi hoc ipsum etiam procederet ore.

1418 Not. 6. cùm mendacium semper sit peccatum (ut dicitur c. Primum, 23. q. 2. & c. super eo, de usuris) gravius esse, quod in iudicio, consequenter in Sacramento poenitentiae, committitur. Hinc scienter in confessione negare peccatum mortale commissum, grave peccatum est, ut communiter docent Theologi cum Vallensi h. t. §. 8. n. 1. intellige tamen per se loquendo, & non subsistente legitimâ causâ, de qua vide Navarr. in Manuali, c. 6. Inter causas legitimas quandoque dividendi, seu dimidiandi confessionem numeratur 1. necessitas poenitentis, ut si dicto uno, vel altero, etiam veniali, repente infirmaretur, vel usu linguæ, aut rationis privaretur, cum probabili periculo mortis; vel si simili necessitas obtingeret sacerdoti. 2. Necessitas sociorum de vita periclitantium in bello, in naufragio &c. 3. Si ex confessione materialiter integra impenderet periculum vite corporalis, vel spiritualis, pro-

priæ vel alienæ. Sic Navarr. cit. c. 7. n. 3. hoc extendens probabiliter n. 1. ad casum, quo quis non posset peccatum suum exponere sine gravi diffamatione complicitis apud Confessarium, qui cum novit; nec est commoditas alteri confitendi. A fortiori autem sequitur, posse confessionem dimidiari, & licitè fieri solum formaliter integram, quando Sacerdos non potest aliter confiteri peccatum suum, quam revelando alienum, auditum in confessione. Nam, ut rectè notat Navarr. cit. c. 8. n. 6. major est obligatio sigilli confessionis, quàm integritatis confessionis. An autem, & qualiter confessio dividi possit, quando poenitens habens aliquam reservatam, confitetur inferiori? diximus in tractatu Theolog. de Sacramento poenitentiae.

Quari autem potest, an sit peccatum grave in confessione affirmare, se commississe aliquod peccatum mortale, quod non commisit? Vallensis cit. §. 8. n. 1. affirmat, nisi excuset error, vel ignorantia, cùm quis dubitans de aliquo gravi peccato, accusat se de illo, putans se melius sic acturum. Nam et si hoc casu falsum dicat, non tamen mentitur perniciose, nimirum animo fallendi. Coeterum, cùm sit bonarum mentium, timere culpam, ubi non est, ut dicitur c. ad ejus dist. 5. de poenit. confitens est in tali casu super eo sub dubio se accusare, quando nescitur commissum certò. Not. 7. actus, qui sunt peccata, diversis quandoque accidentibus affectos esse, quæ circumstantiæ vocari solent, & variae sunt, ut habetur c. aut facta, 19. dist. 1. de poenitent. & c. sicut dignum, de homicid. de quibus videri potest Navarr. in c. consideret, de poenit. dist. 5. licet autem sub iure sit, an circumstantiæ (quæ peccatum intra eandem speciem solum aggravant, non tamen ad novam peccati speciem transferunt) sint de necessitate confitendæ, communis tamen doctrina est, eam quoque circumstantiam esse confitendam cum ipso peccato, quando talis circumstantia speciali lege prohibita est; nam furtum v. g. lege iustitiae prohibitum, etiam ratione loci in quo committitur, præter malitiam iniustitiæ, habet malitiam sacrilegii, cum speciali jure furtum in tali loco prohibeatur intuitu religionis; de quo vide dicta in tit. de furt. Talis quoque subinde est circumstantia persona. Nam si sit persona sacra, vel voto continentiae, aut conjugii ligata, & labatur in peccatum carnis,

carnis, v. g. fornicando, circumstantia quoque sub obligatione confessionis est, quod eo titulo speciali lege, ultra legem fornicationis, prohibeatur, & sic de aliis, quæ fusius exponunt Theologi.

§. 2.

Exponitur cap. omnis utriusque.

1420 **H**Oc capitulum, quod est 12, h. t. in Rubrica dicitur famosum, & multum allegabile. In eo statuitur 1. quod omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus, saltem semel in anno, fideliter confiteatur peccata proprio sacerdoti, & injunctam sibi poenitentiam propriis viribus studeat adimplere, suscipiens reverenter, ad minus in Pascha, Eucharistiæ Sacramentum, nisi forte de proprii sacerdotis consilio, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab hujusmodi perceptione duxerit abstinendum. Statuitur 2. quod, si quis alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obrineat à proprio Sacerdote; cum aliter ipse illum non possit absolvere, vel ligare.

1421 Circa præsentem materiam paucis exponemus, quæ vi hujus canonis ad rectam intelligentiam, vel dubitari, vel quæri possunt reliquis Theologorum tractationi remissis. Quare observandum 1. ex vi hujus cap. omnes Christi fideles, cum ad annos discretionis pervenerint, obligatos esse, saltem semel in anno confiteri, si peccato mortali graventur, ut constat ex textu; at Trid. Sess. 14. de Sacram. Poenit. c. 5. ibi: *ad quos omnia mortalia crimina deferantur*; & infra, ibi: *omnia peccata mortalia*: Quando autem pueri, & puellæ dicendi sint ad eos annos pervenisse, etsi communiter id definiatur completo septennio, rectius relinquatur arbitrio prudentis confessorii.

1422 Not. 2. Sacramentum poenitentiae à Christo Domino, tanquam remedium necessarium, lapsis in mortale peccatum post baptismum institutum, & præceptum esse, ad consequendam cum DEO reconciliationem, uti docet S. Thomas Suarez tom. 4. depœnitent. d. 35. sect. 3. à n. 2. & communis. Ex hoc autem sequitur, confessionem non esse necessariam ullo tempore vi juris divini, nisi illis, qui lapsi post baptismum in peccatum grave, indigent re-

Tom. V.

conciliatione. Nam ex jure divino per se loquendo nullum tempus faciendæ confessionis sacramentalis determinatum est, etiamsi quis peccati Reus sit, nisi in mortis articulo, ut docuit Suarez cit. Sect. 3. n. 6. Layman l. 5. summa tract. 6. c. 5. n. 5. & alii. Dixi 1. *ex jure divino*; nam aliud est supposita Ecclesiæ determinatione; Dixi 2. *per se loquendo*. Nam per accidens aliquando aliud est, ut si impendeat grave periculum mortis, vel ratione communionis; quod verum est, licet foret quis contritus ex Trident. Sess. 13. c. 7. & canon. 11. fundato in D. Paulo ibi: *probet autem se ipsum homo*. Hinc infert Castropalaus p. 4. tr. 23. d. unic. p. 20. §. 1. n. 7. habentes sola venialia, nec præcepto divino, nec Ecclesiastico adstringi ad Sacramentum poenitentiae. Nam si confessio venialium foret sub obligatione, verum non foret, quod dicit Tridentinum Sess. 14. c. 5. *ea contra culpam taceri posse, & multis aliis modis expiari*. Unde sequitur præceptum divinum confitendi mortalia post baptismum commissæ (quod extra mortis periculum per se loquendo indeterminatum erat) quoad tempus, & *pro singulis annis saltem semel*, determinatum esse ab Ecclesiâ, in cit. c. *omnis utriusque*, solum intelligi, de *confessione mortalium*. Hoc deducitur ex præmissis n. præcedente, & tenet Castropalaus cit. §. 2. n. 5. cum communi.

Not. 3. licet aliquibus videatur paschale tempus pro annua confessione determinatum ab Ecclesiâ, sicut idem determinatum est pro communione (ut vult Fagundez de secundo præcepto Ecclesiæ l. 1. c. 3. n. 5. & alii) contrarium tamen (nempe sufficere, quacunque parte anni fiat) probabilius est; ita Sorus in 4. Dist. 18. q. 1. a. 4. Layman l. 5. summa tr. 6. c. 5. n. 10. & complures alii. Nam Concilium Lateranense in c. *omnis utriusque* pro communione, *tempus Paschale*, pro confessione autem, solum tempus *intra spatium unius anni determinat*, ut constat ex textu supra in n. 1420. Deinde Concilium Trid. Sess. 14. c. 5. in fine, declarat obligationem confitendi, à Christo impositam, ac ex determinatione Concilii Lateranensis quolibet anno exequendam, aperte distinguit *inter præceptum confitendi, & inter morem confitendi in quadragesima*, & de illo præcipit, implendam saltem semel in anno; de isto autem nihil præcipit, sed tan-

§ 2

tum

tum tanquam morem pium, & meritò retinendum probat.

1424 Nec obstat, quòd Trident. loc. cit. canon. 8. anathematizet eos, qui negaverint, fideles singulis annis obligatos esse confiteri. & ob id suadentes, ne tempore quadragesima confiteantur; nam hoc contingit ex eo, quia fualio procedit ex errore, quòd obligationem non habeant, in anno semel confitendi, aliàs, si dicere, non esse obligationem confitendi in quadragesima, esset contra mentem Ecclesiæ, damnaret æque dicentes hoc, ac dicentes: non esse obligationem confitendi semel in anno. Quando autem in Extravagante, *Vices*, de treuga, & pace dicitur: parochianum de iure teneri saltem semel in Paschate, proprio Sacerdoti confiteri, non constituitur tempus paschale, cum textus solum se referat ad obligationem in c. *Omnis utriusque* (ut pater ex verbis, *de iure*) in quo nihil de Paschate quoad confessionem dicitur; quòd autem in hac Extravag. hoc tempus exprimitur, est, quia obligatio annuæ confessionis communiter eo tempore impletur.

1425 Not. 4. Cum in c. *omnis utriusque* dicitur, quòd fideles omnia sua peccata (intellige gravia) confiteri debeant, solum intelligi, tunc, quando confitentur. Nam hoc spectat ad integritatem confessionis: aliàs enim etiam in Paschate confessus, deberet vi ejus Capituli adhuc confiteri eo anno, si intra illum, post peractam confessionem paschalem, in grave peccatum, ultimo v. g. anni die, lapsus esset, quòd tamen communiter negatur. Ex eo autem, quòd Parochi à suis exigant in Paschate Schedam confessionis, non probatur Pascha esse tempus confessionis ex præcepto; sed, cum conitare illis debeat de facta communionem in Paschate, quæ est sub præcepto, & regulariter etiam confessio fiat eo tempore (licet sufficeret alio tempore illius anni factam esse, & afferre testimonium) illius occasione etiam hoc exigitur, cum etiam de confessione semel saltem in anno peracta, Curatis constare debeat.

1426 Not. 5. Annum, in hac materia posse computari, vel ab ultima confessione; vel à Januario ad Januarium, vel ab Adventu ad Adventum, vel à Paschate ad Pascha, sic Castropal. cit. §. 3. à n. 10. qui quadruplicem hunc morem, computandi annum, probabilem censet; probabiliorem autem eum, qui fit à Januario ad Januarium,

tum quia lex intelligi debet secundum communem & frequentem usum; iste autem modus est frequens & communis; tum quia iste modus computandi annum recipitur ab Ecclesia etiam in aliis. Ceterum in hoc etiam attenditur constans consuetudo, & usus cujusque diocesis. Not. 6. esse in questione, an obligationi confessionis annuæ satisfiat qualibet confessione? R. cum confessio mortalium semel intra annum, sit sub præcepto, ex dictis non satisfieri, si confessus es eo anno v. g. in Paschate sola venialia, carens tunc materiâ necessariâ, si postea intra eundem annum lapsus es in mortale; nam confessio venialium non est res præcepta, sed mortalium; sic Bonacin. d. 5. de pœnit. q. 5. f. 2. p. 4. n. 33. & alii. Hinc præceptum semel in anno confitendi omnia mortalia non intelligitur de omnibus absolute, seu quæ toto anno commissi; sed his, quæ nondum confessus es, & post diligens examen, dum confiteris memoriae occurrunt; aliàs toties ex vi illius c. *omnis utriusque* tenereris confiteri; quoties legitime confessus, denuo in peccatum grave lapsus es; sic Castropal. cit. §. 3. n. 3. Not. 7. etsi aliqui doceant, præcepto annuæ confessionis satisfieri per confessionem validam, & informem defectu doloris interni, imò per solam confessionem externam, de quibus videri potest Fagundez. in 2. præcepto Ecclesiæ, l. 1. c. 4. à n. 4. utrumque tamen absolute negandum esse: primum quidem, quia probabilius est non dari Sacramentum pœnitentiæ validum & informe, ut exposui in tractatu Theologico de Sacramento pœnitentiæ, secundum verò ex eo, quòd hæc propositio, qui facit confessionem voluntariè nullam, satisfacit præcepto Ecclesiæ, sit decima quarta inter damnatas ab Alexandro VII. 24. Sept. tum etiam, quia objectum directum, seu materia præcepti Ecclesiastici est circumstantia temporis faciendæ confessionis jure divino debita; ubi ergo non datur executioni materia præcepti divini, non ponitur etiam materia præcepti Ecclesiastici; cum dari non possit duratio rei, ubi hæc non datur; at ponendo confessionem voluntariè nullam, non ponitur confessio jure divino debita; ergo. V. quæ dixi super hac materia l. 1. Decretalium tit. 2.

Not. 8. cum in cit. c. *omnis utriusque* fideles teneantur peccata sua confiteri proprio sacerdoti, ly proprio sufficienter verificari

carere de illo, qui habet potestatem absol-
vendi propriam, vel delegatam respectu
talis hominis, aut etiam ex privilegio, vel
ex permissione juris; ita Vallensis h. t. §. 6.
n. 4. id, quod etiam constat ex usu, & pra-
xi in Ecclesia passim recepta.

Not. 9. quamvis olim obligatio fue-
rit, ut fideles ter in anno sacram Eucharis-
tiam sumerent, nimirum in Paschate,
Pentecoste & Natali Domini, c. *Etsi* 16.
dist. 2. de Consecrat. tamen vi c. *omnis*
utriusque hodie satisfieri, si, ut minimum
semel, illam sumant in Paschate, ut patet
ex textu supr. n. 1420. Quantum autem
tempus hic importet *Pascha*, notatur apud
Barbof. hic n. 10. ex declaratione Eugenii
IV. dicentis: satisfieri S. Eucharistia sum-
ptione, si fiat intra hebdomadam sanctam,
vel octavam Paschæ. Cæterum tempus
huic sacræ communioni sumendæ, de pro-
prij sacerdotis consilio ob aliquam ratio-
nabilem causam prorogari potest, ut loquitur
textus.

1428 Not. 10. pro culpabiliter omittenti-
bus communionem Paschalem statui pœ-
nam in cit. c. *omnis utriusque*, ibi: *alioquin*
& vivens ab ingressu Ecclesie arceatur; &
moriens Ecclesiastica careat sepultura; & tales,
qui annuam confessionem, & sacram com-
munionem sine justa causa prætermittunt,
juxta Barbof. cit. n. 11. suspecti sunt de hæ-
resi.

1429 Not. 11. cum in dict. c. dicitur: si quis
alieno sacerdoti voluerit justâ de causâ sua
peccata confiteri, *licentiam prius postulet,*
& obtineat à proprio sacerdote; cum aliter
ille ipsum absq̃ vere non possit, vel ligare;
per *proprium Sacerdotem*, hic in ordine ad
validè, ac licitè absolvendum, non intel-
ligi tantum proprium Parochum, vel ejus
ordinarium; sed alios etiam, jure, aut pri-
vilegio habentes potestatem absolvendi vel
cunctos fideles, undecunque accedentes,
aut pro tali loco ad omnes Ordinario sub-
ditos rite approbatos, ut ostendit recepta
Ecclesiæ praxis.

1430 Sed quæres 1. quæ pœna decreta sit
sacerdoti, violanti sigillum seu arcanum
Sacramenti pœnitentiæ? R. de hoc ita statui
in c. *omnis utriusque*: Caveat omnino, ne
verbo, vel signo, aut alio quovis modo
prodat peccatorem; sed, si prudentiori
consilio indiguerit, illud absque ulla ex-
pressionem personæ, cautè exquirat: *qui*
enim peccatum in pœnitentiâ judicio, sibi de-

rectum, revelare præsumpsit, non solum à
sacerdotali officio deponatur; sed etiam ad
agendam perpetuam pœnitentiâ in arctum
Monasterium detrudatur. Consentit Tri-
dent. Concilium Sess. 14. c. 5. & can. 8. de
Sacrament. pœnit.

Quæres 2. an ea pœna cadat tantum 1431
in casum, dum revelatur peccator? vel et-
iam dum peccatum in confessione audi-
tum? affirmativam sequitur Abbas hic n.
7. ex illis verbis in textu ibi: *qui etiam pec-*
catum in pœnitentiâ judicio sibi detectum
revelare præsumpsit: Sed negativam tenet
Navarrus in c. 2. dist. 6. de pœnitent.
à n. 75. Communior, & probabilior
Theologorum sententia est, solum revela-
tionem peccatoris quem sacerdos in con-
fessione audivit, cadere sub dictâ pœ-
nam, quem in notitiam personæ confessæ
potest inducere; & sub idem sigillum ca-
dere non tantum peccata declarata in con-
fessione; sed etiam alia, quæ in notitiam
eorum audientem ducunt, licet non fue-
rint de necessitate exponenda. Nam omne
illud sub gravi obligatione confessariis ca-
vendum est, quo securitas Pœnitentibus
in periculum inducitur, & odium Sacra-
menti augetur V. Barbof. in c. *omnis utri-*
usque n. 20. & 22. Nam ex incautis nar-
rationibus, rerum in confessione exce-
ptarum, per combinationes dictorum
non raro produntur pœnitentes; aut fal-
tem gravium suspicionum vel iudiciorum
temerè conceptorum periculum submini-
stratur.

Quæres 3. an admitti possit ejus con- 1432
fessio, qui quidem confitetur peccata sua,
sed simul ait, se non posse ab illis abstinere?
Super hoc consultus Pontifex, ut di-
citur c. *quod quidam*. §. h. t. Episcopo Be-
luacensi sic rescripsit: respondemus, quod
eorum confessionem recipere debes, & eis de
criminibus consilium exhibere: quia, licet
non sit vera hujusmodi pœnitentia, admit-
tenda tamen est eorum confessio, & *tre-*
bra, & salubribus monitis pœnitentiâ indi-
cenda. Ex hoc textu sequitur 1. quod, et-
si quis non sit verè pœnitens, h. e. et si non
habeat dolorem, & propositum requisi-
tum, aut non deponat animum non pec-
candi, ejus tamen confessio audienda sit,
non quidem ob recipiendam absolutionem
Sacramentalem (hujus enim incapax est,
ex defectu debitæ, ac substantialis disposi-
tionis)

tionis) sed ut sanctis consiliis, & argumentis ad veram poenitentiam disponatur. Sequitur 2. ut quis sit verè poenitens, non requiri credulitatem, seu quòd credat, se nunquam denudò mortalitèr peccaturum; sed sufficere, quòd verè doleat de commissis, & proponat, deinceps cum divina gratia non peccare, licet metuat se propter suam fragilitatem, vel pravum habitum, præsertim relictum viribus suis, iterum lapsurum; ita Suarez tom. 4. d. 4. s. 2. n. 5. Reginaldus & alii apud Barbof. in cit. c. *quod quidam*, n. 3.

1433 Præter hæc not. 12. Militem ordinum militarium perdere privilegium, & cingulum militiæ, ac remanere perpetuò merè Laicum: si occidat presbyterum per c. 2. h. t. Eum verò, qui pro libertate sua se defendit, vel pro Ecclesia pugnat, si excedat moderamen inculpatae tutelæ, atque adeo peccet, iudicio Confessarii mitius esse puniendum, ne poenæ asperitas alios retardet ab Ecclesiæ defensione, sic Alexander III. c. *significavit* 3. h. t. Not. 13. Medicum teneri deserere infirmum, qui tertia die à monitione Medici transacta, ut confiteatur, & provideat animæ suæ, fidem non fecerit, de monitionis executione, de quo videri potest motus proprius Pii V. incip. *Supra gregem Dominicum*, 1566. quem ad verbum refert Quaranta in Summa Bullarii V. *Medicus*.

1434 Not. 14. Quòd, etsi Bonifacius VIII. in extravag. *Super Cathedram*, de sepultur. statuerit, ut Mendicantes præsentent Ordinariis idoneos, qui ab eis acciperent potestatem audiendi confessiones; & postea Benedictus XI. in Extravag. *Inter cunctas* statutum illud sustulerit, concessâ Mendicantibus facultate confessiones audiendi sine eo, quòd Episcopo se præsentarent: statutum tamen Bonifacii rursus innovatum sit, per Clement. *Dudum*, de sepultur. & hodie omnino standum sit dispositioni Concilii Trident. Sess. 23. c. 18. Not. 15. Gregorium IX. in c. *fin.* h. t. ne pro dilatione poenitentiae periculum immincat animarum, permisisse Episcopis, & aliis Superioribus, nec non minoribus Prælatibus exemptis, ut etiam, præter sui Superioris licentiam, providum & discretum sibi possint eligere Confessionem.

ARTICULUS II.

De Remissionibus.

PER Remissiones hic intelliguntur *indulgentia*, quæ describi possunt, quòd sint *relaxatio temporalis poenæ de communi Thesaurò Ecclesiæ, pro peccatis actualibus, quoad culpam remissis, debita; facta ab eo, qui potestatem habet*; Sic Barbof. de Potestat. & offic. Episcopi p. 3. allegat. 88. n. 1. Layman l. 5. Summæ, tr. 7. c. 1. n. 1. & alii ex c. *quod autem*, h. t. & c. de *Indulg.* eodem in 6. Cum enim, remissâ culpâ necessario etiam remittatur poenæ aeterna (quam inducit peccatum, in quantum est offensâ DEI) remaneat tamen reatus poenæ temporalis, (quam inducit peccatum, in quantum est transgressio legis) vel in hac vita, vel in purgatorio luendæ, nisi satisfactioe debitâ, eaque propriâ, vel alienâ extinguatur; ideo in hunc finem *remissiones*, seu indulgentiæ ab Ecclesiâ conceduntur, nam per has intelligitur quidam actus specialis iurisdictionis, quo peccator in foro DEI liberatur à reatu, seu debito poenæ temporalis extra Sacramentum; ita Suarez d. 49. de poenitent. quibus positus:

S. I.

Quotuplex sit indulgentia?

ANTE resolutionem not. 1. *per commu. 143* nem *Ecclesiæ thesaurum* (ex quo depromuntur satisfactioes, pro poenâ ceteroquin ob commissâ peccata, licet extincta quoad culpam, luendâ) intelligi cumulum infinitum satisfactioum, constantem satisfactioibus Christi, Beatissimæ semper Virginis, & immaculatè conceptæ Matris DEI, aliorumque Sanctorum, qui est basis, & fundamentum indulgentiarum. 2. Christum Dominum suæ Ecclesiæ reliquisse potestatem ex prædicto thesauro applicandi satisfactioes, quæ visæ fuerint convenientes Fidelibus, ut poenæ pro peccatis debitæ remissionem obtineant, si illis applicentur vel per Sacramenta, vel Missæ sacrificium, vel indulgentiarum distributionem, de quo plura Bellarminus, & alii in *Controversiis Fidei*.

Not. 2. *Suffragium*, apud Canonistas, 143 duce Gloss. ad c. *cum creatura* de celebr. missar. & apud Theologos duce S. Thomâ in 4. dist. 45. esse auxilium quoddam, quod unus fidelis præstat alteri, ad obtinendam à DEO